

ИЗВЕШТАЈ МУЗЕЈА ГРАДА БЕОГРАДА ЗА 1956 ГОДИНУ

Управа Музеја је ове године у пуној сагласности са Саветом Музеја успешно обављала своје редовне послове по плану који је пред њу био постављен.

Одмах у почетку године донет је Статут Музеја, који је одобрен на XVI седници одборника Среског већа Народног одбора среза Београд од 11 јула 1956 године под бројем 10227.

Од одељења предвиђених чланом 18 Статута Музеја града Београда данас недостају два, и то: Издавачко-пропагандно и одељење стручно-техничке документације. Издавачка делатност Музеја за сада се своди на издавање *Годишњака Музеја града Београда*, који редовно излази. Одељење стручно-техничке документације није формирано због недостатка средстава и простора.

Ова документација растурена је по постојећим одељењима и обрађују је кустоси — руководиоци одељења, уз свој редован посао. Наравно, при томе се водило строго рачуна да се сваком од кустоса преда она документација, која је предметно и логички везана за материјал и област коју обрађују.

Савет се бавио и разматрао питања категоризације Музеја града Београда (на коју је стављен приговор), систематизације радних места, проблема зграда Музеја, размене музејског материјала са Војвођанским музејом у Новом Саду и Народним музејом у Земуну, избором особља по расписаним конкурсима, питањем инвестиција и оправком зграда подручних музеја, тематским изложбама, питањем прославе стопедесетогодишњице ослобођења Београда од Турака, издавачком делатношћу Музеја, предлогом да се Служба за проучавање београдске тврђаве прикључи Музеју града Београда, питањима легата, као и ра-

зним другим питањима и проблемима из живота и рада ове установе.

У току 1956 године наступила је само једна измена у саставу Савета. Ото Бићаљи-Мерин, својим писмом од 27 септембра 1956 године молио је да буде ослобођен дужности члана Савета, због болести и презаузетости. Савет Музеја на своме VII састанку од 27 септембра 1956 године уважио је оставку друга Бићаљи-а и замолио Народни одбор града Београда да именује новог члана Савета. Народни одбор града Београда на својој XX седници Среског већа од 25 децембра 1956 године именован је друга Дојчила Митровића, публицисту из Београда, за члана Савета, а разрешео дужности друга Ота Бићаљи-а.

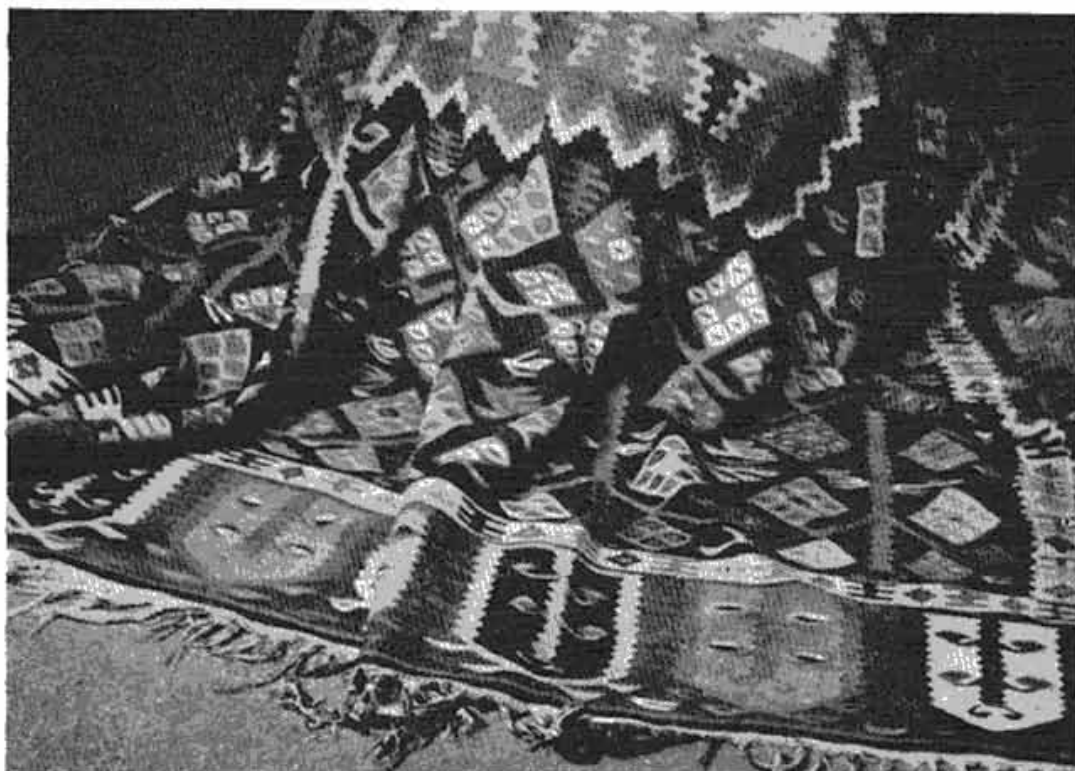
Музеј града Београда у 1956 години у потпуности је извршио план који се односио на приређивање изложбе Стевана Мокрањца, спровођење „Недеље музеја” и штампање III књиге *Годишњака Музеја града Београда*.

У изложбеним просторијама Музеја отворена је 7 јуна изложба заоставштине композитора Стевана Мокрањца која је трајала до 1 септембра. Изложбу је посетило 772 лица.

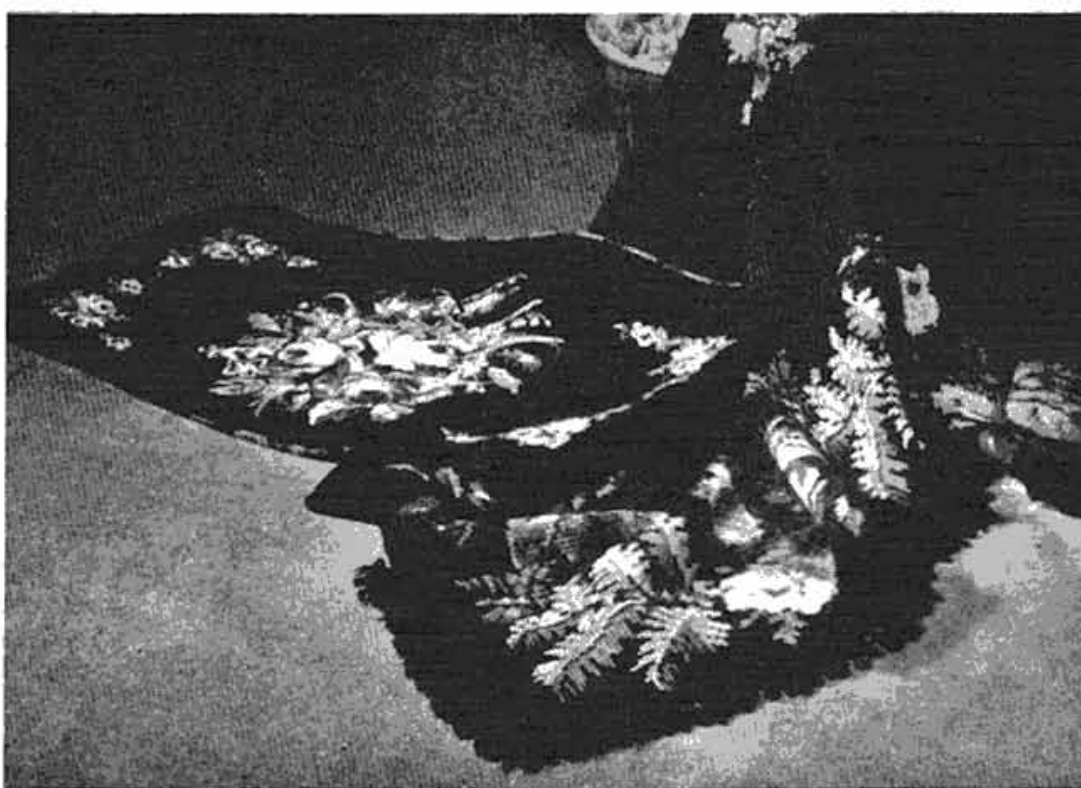
И поред скученог простора и недовољних просторија, Музеј града Београда успео је да у 1956 години приреди још једну тематску изложбу слика, коју је посветио добитнику Октобарске награде, сликару Зори Петровић. Изложба је отворена 25 новембра и до краја године кроз њу је прошло 931 лице.

Ове изложбе имале су велики морални значај.

Музеј града Београда учествовао је у „Недељи музеја”, од 8 до 14 октобра 1956 године, која се већ неколико година спроводи у свима земљама члани-

Сл. 1 — Српски ћилим из друге половине XIX века. (Музеј града Београда)

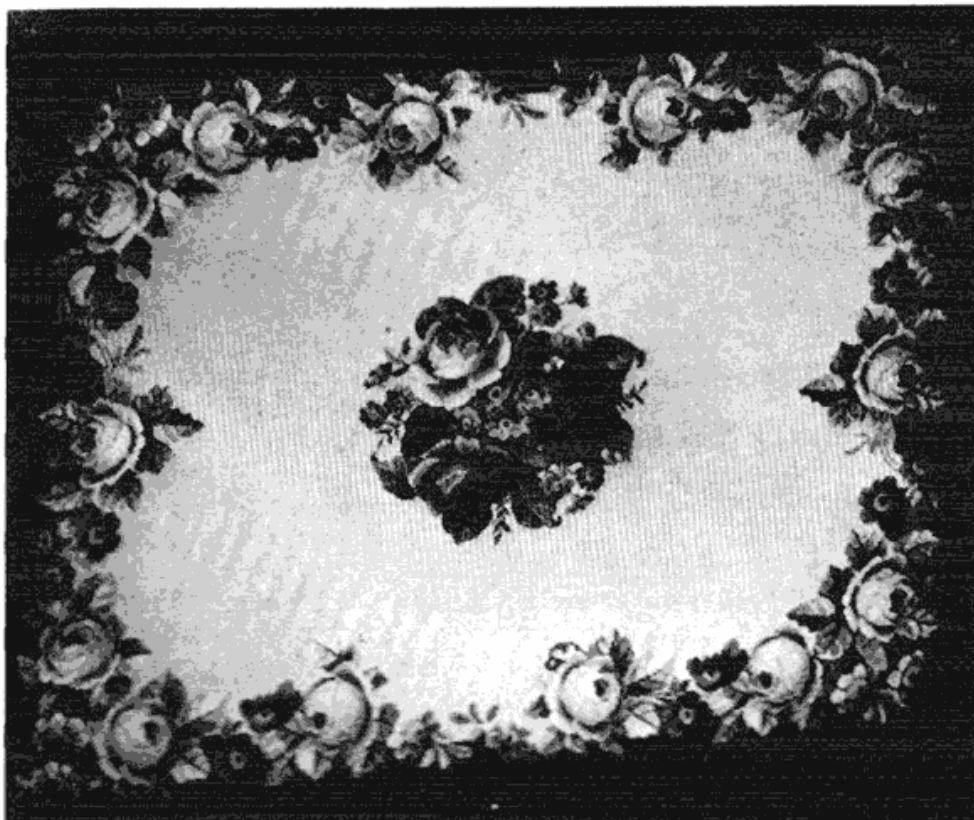
Сл. 2 — Везени покривач и узглавник београдске породице ● почетка XX века. (Музеј града Београда)

цама УНЕСКО-а, а на иницијативу Међународног комитета ИКОМ-а. Ова манифестација нашега Музеја била је запажена и нарочито истакнута преко дневне штампе. Током ове недеље раздeљено је бесплатно посетиоцима Музеја преко две хиљаде отисака старих гравира са сликама Београда из 1849 године. Поред тога поклоњено је сваком стотом посетиоцу Музеја публикација

портрети београдске деце из прошлог века. Дневна штампа истакла је лепо и значајно уређење излога.

Редакција *Годишњака Музеја града Београда* попуњена је у 1956 години новим члановима, тако да састав Редакционог одбора изгледа овако:

Главни уредник — др Зора Симић, управник Музеја града Београда, др Милан Бартош, амбасадор, професор Уни-

Сл. 3 — Ручни рад из београдске породице пре Првог светског рата.
(Музеј града Београда)

Београд у старим гравирима, сваком петстотом публикација *Годишњак Музеја града Београда* — књига I, а сваком хиљадитом комплет *Годишњак Музеја града Београда* — књига I и II. Током „Недеље музеја“ нису наплаћиване улазнице и у том времену било је 1102 посетиоца.

Нарочито је наишао на допадање током ове недеље излог у Кнез Михаиловој улици број 19 (комисиона радња „Стил“), у коме су из збирке Музеја града Београда изнесени и изложени

верзитета, Бурица Јојкић, председник Народног одбора града Београда, Вукашин Мићуновић, генерал ЈНА, Драги Миленковић, народни посланик, др Никола Вучо, професор Универзитета, др Бранко Гавела, професор Универзитета, Александар Дероко, професор Универзитета, др Димитрије Вученов, доцент Универзитета, Милан Минић, архитект, др Рајко Веселиновић, кустос Музеја града Београда.

Током 1956 године по одељењима Музеја настављен је рад на инвентари-

сању објеката. Међутим, примећено је да се овај рад не развија оним темпом којим би требало, што се ипак мора оправдати оскудицом простора у коме кустоси раде, јер нису у стању ни физички да савладају преглед и проучавање материјала, што је неопходно и основно да би се могло правилно извршити проучавање и инвентарисање музејских објеката.

Музеј града Београда у току године приновио је своје збирке откупом, поклонима, (легатима) и откопавањима на терену. Прегледно, према одељењима, откуп музејских објеката у 1956 години изгледа овако:

За археолошку збирку откупљено је 27 објеката;

За историску збирку — XVI—XIX век — откупљено је 460 објеката;

За историску збирку — XX век и НОБ — откупљено је 286 објеката;

За етнографску збирку откупљено је 160 објеката;

За уметничку збирку откупљено је 15 слика;

За нумизматичку збирку откупљено је 243 објекта.

За све ове откупе Музеј града Београда исплатио је 1,490.880 дин. и тиме у потпуности утрошио средства која су му била одобрена за откуп музејских објеката.

Као најдрагоценији поклон у овој години истиче се легат Гите Предић-Нушић, која је Музеју града Београда завештала целу радну собу свога оца Бранислава Нушића са свима оним ситним личним и породичним стварчицама и успоменама које су се налазиле у радној соби за време живота Бранислава Нушића.

Савет Музеја града Београда на својем VI састанку прихватио је у потпуности легат Гите Предић-Нушић, с тим да извесна документа која осветљавају историју Народног позоришта у Београду буду уступљена Музеју позоришне уметности.

Музеј града Београда развио је у 1956 години и одржавао широку сарадњу са многим установама у земљи, у Београду и иностранству. Број тих установа врло је велики. Напоменућемо само

неколико: Српска академија наука и њени институти, Универзитет, Лексикографски завод ФНРЈ, уметничке академије, разна уредништва стручних и дневних листова, Радио Београд, филмска предузећа, и остале културно-просветне и пропагандне установе, а нарочито оне које се интересују историјом Београда, као Народна библиотека, Матица српска и друге.

Један вид ове свестране сарадње била је и привремена позајмица музејског материјала појединим музејима у Београду и унутрашњости. Ове позајмице учиниле су да су наведени музеји били у могућности да што потпуније обраде и прикажу поједине теме, као Народни музеј у Чачку — о сликару Надежди Петровић, Народни музеј у Вршцу — о животу, раду и делу Јована Стерије Поповића, Музеј Првог српског устанка у Топчидеру — о Првом устанку.

Саобразно члану 20 Закона о музејима, а по одлуци Савета Музеја града Београда, извршена је у 1956 години замена извесног музејског материјала са Војвођанским музејом у Новом Саду и Народним музејом у Земуну. Материјал који је уступљен наведеним музејима односи се на подручја која обрађују ови музеји, док су у замену добијена документа из историје Београда. Сарадња са иностранством састојала се у размени публикација.

Планом за 1956 годину Музеј града Београда предвидео је знатна археолошка ископавања и теренске радове. Од знатнијих радова наводе се следећи:

1) Јован Тодоровић, кустос Музеја, вршио је током месеца јуна и јула ископавања на Бањици. То је била друга етапа археолошких ископавања, наставак оних из 1955 године. Овом приликом откопано је преко две хиљаде објеката — керамичког, каменог и коштаног материјала. Нађени материјал припада винчанско-плочничкој културној групи са елементима прелазног периода између млађег неолита и ранобронзаног доба. Откопани су и остаци две грађевине у доста добро очуваном облику чији је леп дебео преко 50 см. Радови на ископавању овог локалитета наставиће се у 1957 години.

2) Јован Тодоровић и Владимир Кондић, кустоси Музеја, вршили су током октобра рекогносцирање терена на линији Ритопек—Винча (срез Београд).

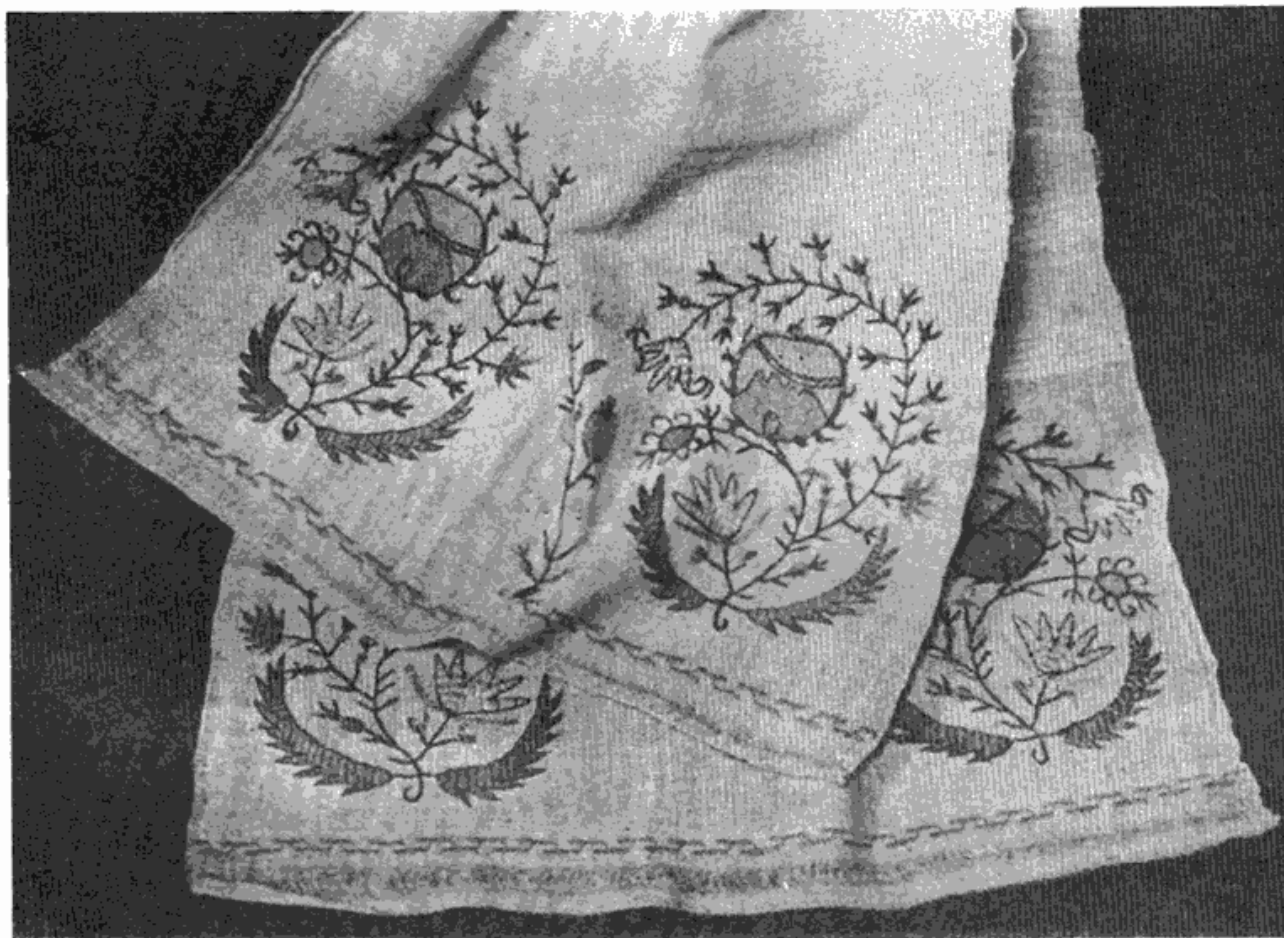
3) Владимир Кондић, кустос, и Обрад Томић, препаратор Музеја откопали су у новембру 1956 године римски гроб у селу Заклопачи, НОО Гроцка, у коме су се налазила три костура, и том приликом су нашли и пренели у Музеј следеће: један велики земљани суд, један мали стаклени суд, једну крстасту фибулу, један бронзани новчић, делове одеће, остатке неког малог дрвеног сандука и један врло леп златан прстен с каменом.

4) По одобрењу Завода за заштиту и научно проучавање споменика културе НРС, Музеј града Београда извршио је откопавања тринаест гробова бораца из Првог српског устанка. Од 6 до 12 де-

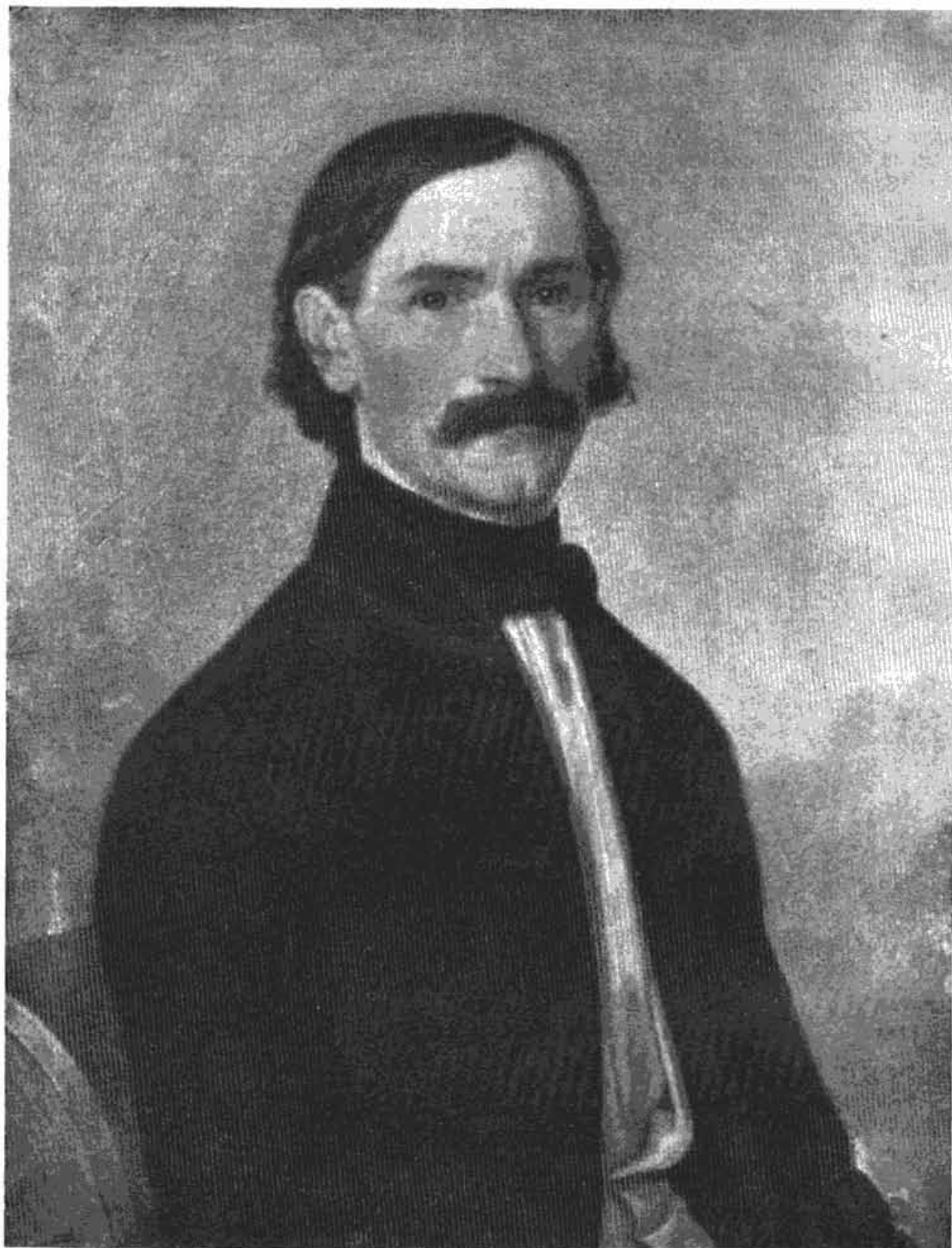
цембра 1956 године извршена су откопавања у Карађорђевој парку под руководством Веселиновић др Рајка, кустоса Музеја. Нађено је: оловно тана, нешто коже, мало текстила, један кремен и два дугмета.

Поред овога, кустоси Музеја града Београда, Јован Тодоровић и Владимир Кондић учествовали су са археолошком екипом Српске академије наука на ископавању античке некрополе на Бубњу код Ниша, на ископавању тумула у Моравцима код Алексинца, и на рекогносцирању дунавског дела римског лимеса на релацији Кладово—Прахово.

У 1956 години вршене су оправке зграда Музеја „5 јула 1941“, Музеја илегалних партиских штампарија и делимично Музеја Томе Росандића. Радови нису у потпуности завршени те ће се наставити у 1957 години.

Сл. 4 — Пешкир од српског платна везен златом и разнобојним концем из XIX века. (Музеј града Београда)

Сл. 5 — Портрет Велимира Валожића, београдског књижара. Рад Клеменса, 1855 године.
(Музеј града Београда)

Сл. 6 — Портрет супруге књижара Велимира Валожића. Рад Клеменса, 1855 године.
(Музеј града Београда)

RAPPORT ANNUEL POUR 1956 DU MUSÉE DE LA VILLE DE BELGRADE

Le Musée de la ville de Belgrade s'est efforcé de répondre aux devoirs qui se trouvaient devant lui, dans les limites de ses moyens.

La Direction en collaboration avec la Conseil du Musée, exécuta avec succès, tous les travaux en cours, suivant le programme établi.

Le Statut du Musée fut apporté et approuvé dès le début de l'année 1956 au cours de la XVIème Session des membres du Conseil du Comité Populaire de l'arrondissement de Belgrade.

Le Musée de la ville de Belgrade a complètement répondu à la partie du programme se rapportant à l'ouverture de l'exposition en l'honneur de Stevan Mokranjac, ensuite en organisant la «Semaine des Musées» et en publiant le troisième livre de l'«Annuaire du Musée de la ville de Belgrade».

Le 7 Juin on ouvrit dans les salles du Musée l'exposition consacrée à Stevan Mokranjac qui resta ouverte jusqu'au 1er Septembre. L'exposition fut visitée par 722 personnes.

Malgré le manque de place, le Musée réussit à ouvrir au cours de l'année 1956, une exposition de peinture en l'honneur du lauréat du «Prix d'Octobre» — Zora Petrović. L'exposition fut ouverte du 25 Novembre jusqu'à la fin de l'année, elle fut visitée par 931 personnes.

Ces expositions furent d'un grand intérêt moral.

Le Musée de la ville de Belgrade participa aussi à la «Semaine des Musées» qui dura du 8 au 14 Octobre 1956 et qui a lieu déjà

depuis quelques années dans tous les pays, membres de l'UNESCO et sur l'initiative du Comité International du ICOM. Cette manifestation fut très remarquée et commentée par la presse. Au cours de cette semaine-là le Musée offrit aux visiteurs plus de deux mille photographies de Belgrade en 1849 — reimpresions des anciennes estampes. A part cela chaque centième visiteur a reçu la publication «Belgrade vu par les estampes anciennes», tandis que chaque cinquantième visiteur recevait la publication «Annuaire du Musée de la ville de Belgrade», tome I et chaque millième les tomes I et II du même Annuaire.

Au cours de cette semaine l'entrée au Musée était gratuite. On signala 1.102 visiteurs à cette occasion.

Le Musée renouvela au cours de cette année ses collections par de nouvelles acquisitions, par des legs ou par des fouilles organisées sur le terrain.

On doit souligner qu'un des legs des plus précieux cette année fut le don de Gita Predić-Nušić, qui légua au Musée de la ville de Belgrade le cabinet de travail de son père, l'écrivain Branislav Nušić. La chambre contient tous les menus objets personnels, de famille ainsi que les souvenirs du temps de son vivant.

Dans son programme pour l'année 1956 le Musée avait prévu de grandes fouilles archéologiques et des travaux sur le terrain. Parmi les travaux importants nous pouvons citer les fouilles archéologiques de Banjica. On trouva à cette occasion, plus de deux mille objets en céramique, en pierre ou en os.

Illustrations dans le texte:

Fig. 1 — Vieux tapis serbe de la seconde moitié du XIXe siècle. (Musée de la Ville de Belgrade)

Fig. 2 — Couverture brodée et coussin d'une famille belgradoise du début du XXe siècle. (Musée de la Ville de Belgrade)

Fig. 3 — Travail manuel d'une famille belgradoise avant la Première Guerre Mondiale. (Musée de la Ville de Belgrade)

Fig. 4 — Serviette en toile serbe brodée d'or et de fils de couleur datant du XIXe siècle. (Musée de la Ville de Belgrade)

Fig. 5 — Portrait de Velimir Valozić, libraire de Belgrade. Ouvrage de Josip Klemens, de 1855. (Musée de la Ville de Belgrade)

Fig. 6 — Portrait de la femme de Velimir Valozić. Ouvrage de Josip Klemens, de 1855. (Musée de la Ville de Belgrade)